

Henryk Misztal, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura*, Liberia Editrice Vaticana 2005, ss. 590

Studium znanego specjalisty prawa kanonicznego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim zostało wydane z inicjatywy Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych jako ósma pozycja w jej serii *Sussidi per lo studio delle cause dei santi*. To oznacza, że opracowanie ks. prof. Henryka Misztala, wieloletniego kierownika Katedry Prawa Kanonizacyjnego na Wydziale Prawa Kanonicznego i Administracji na tymże uniwersytecie zostało uznane przez Kongregację za oficjalnie poleconą pozycję w studium prawa kanonizacyjnego. Ta ranga omawianej publikacji wynika także z jej prezentacji przez José Luisa Gutiérrez'a, profesora zwyczajnego na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu św. Krzyża w Rzymie i sędziego relatora w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych.

Omawiana publikacja jest tłumaczeniem drugiego wydania polskiego opracowania ks. prof. H. Misztala, *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*, wydanego w Lublinie w 2003 r., odpowiednio przepracowanego i rozszerzonego.

Recenzowana pozycja obejmuje: jej prezentację przez prof. J.L. Gutiérrez'a, wprowadzenie autora, wykaz skrótów, trzy części rozważań zawartych w 18 roz-

działach, załączniki obejmujące akty normatywne, formularze i wzory pytań, bibliografię, indeks imienny, indeks rzeczowy oraz spis treści.

Część pierwsza została poświęcona instytucjom kanonizacyjnego prawa materialnego. Składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym rozdziale zatytułowanym: *Teologiczne pojęcie świętości*, Autor ustosunkowuje się do religijnego pojęcia doskonałości i świętości, sięga do pojęcia świętości w ujęciu Starego i Nowego Testamentu. Poświęca uwagę świętości męczennika, świętości wyznawcy oraz świętości we współczesnej teologii. W rozdziale drugim, traktującym o kanonicznym pojęciu świętości, czytelnik znajdzie opis niezbędnych prawnych elementów świętości męczeńskiej, świętości wyznawcy oraz znaczenia cudów i innych szczególnych łask w postępowaniu kanonizacyjnym. Rozdział trzeci został poświęcony orzekaniu o kościelnym kulcie publicznym: najpierw kanonizacji w Kościele katolickim, Kościele prawosławnym i innych wyznaniach chrześcijańskich, później beatyfikacji czy to formalnej, czy też przez zatwierdzenie istniejącego kultu, rozpatrywanej z punktu widzenia teologicznego i kanonicznego. Rozdział czwarty zajmuje się kultem świętych, ich relikwiami i obrazami. Autor omawia kolejno kult Matki Boskiej, kult publiczny świętych w Kościele i kult prywatny sług Bożych.

W drugiej części studium, zatytułowanej: *Zarys historii procedury kanonizacyjnej*, Autor w czterech rozdziałach udostępnia czytelnikowi stan zagadnienia orzekania o świętości. Najpierw w pierwszym okresie faktycznego uznawania za godnego czci jako męczennika lub wyznawcy czy to orzekania o tym przez biskupów, początków kanonizacji przez papieży oraz złożonej sprawy początków beatyfikacji (rozd. V). Następnie – w rozdz. VI – poświęca uwagę kodyfikacji Urbana VIII w tej materii oraz udoskonalenia jej przepisów przez papieży: Innocentego XI, Benedykta XIV, Klemensa VIII, Piusa IX, Leona XIII i przez *Kodeks piobenedyktyński* z 1917 r. Rozdział VII zawiera legislację Piusa XI i Pawła VI, zaś rozdział VIII zawiera omówienie genezy i struktury ustawodawstwa Jana Pawła II.

W trzeciej części, zatytułowanej: *Dochodzenie diecezjalne*, ks. prof. Misztal w siedmiu rozdziałach poświęca uwagę ustanowieniu trybunału diecezjalnego, działającym w nim osobom i ich zadaniom (rozd. IX); dowodom w dochodzeniu kanonizacyjnym (rozd. X), warunkom wszczęcia sprawy (rozd. XI), postępowaniu w sprawie udowodnienia heroicznego cnót lub męczeństwa (rozd. XII), powołaniu i przesłuchaniu biegłych w zakresie historii i archiwistyki (rozd. XIII), ekshumacji, rozpoznaniu i przeniesieniu szczątków doczesnych sług Bożych (rozd. XIV) oraz postępowaniu w sprawie udowodnienia cudów (rozd. XV).

Część czwarta, obejmująca trzy rozdziały, dotyczy postępowania w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Autor omawia w niej kolejno kompetencję i strukturę kongregacji, procedurę obowiązującą w postępowaniu (rozd. XVI-XVII) oraz przepisy dotyczące spraw rozpoczętych w czasie obowiązywalności poprzedniego prawa (rozd. XVIII).

Po czterech częściach rozważań Autora zostały umieszczone załączniki. Wśród nich najpierw znalazły się cztery ważne dla omawianego zagadnienia akty normatywne lub ich fragmenty: konstytucja apost. *Divinus perfectionis Magister*; normy wydane 7 II 1983 r. przez Kongregację Spraw Kanonizacyjnych, obowiązujące przy dochodzeniu w sprawach kanonizacyjnych na poziomie diecezji; dekret ogólny tejże kongregacji dotyczący aktualnie rozpatrywanych w niej spraw oraz wydany przez nią *Regulamin*, obowiązujący od 2000 r. w pracach kongregacji. Po dokumentach prawnych zostało umieszczonych 46 formularzy dla różnych etapów procesu oraz wzory pytań stawianych podczas przesłuchań.

W wykazie bibliograficznym oprócz źródeł o charakterze ogólnym zostały wyodrębnione te, które odnoszą się do poszczególnych świętych lub błogosławionych. W literaturze pozycje podzielono na trzy grupy: wydane do 1916 r., od 1917 do 1982 i opracowania najnowsze – od 1983. Obejmuje ona 37 stron.

Recenzowana pozycja reprezentuje linię powszechnie uznawanej nauki, według której świadectwo ludzkie w procesie badania stanu świętości może wyrazić tylko to, co zostało pojęte przez zmysły (*Prezentacja*, s. 7). Prawdziwy i zweryfikowany sąd o świętości wymaga uwzględnienia materiałów świadczących o motywacji kandydata na ołtarze, torujących drogę do pewności moralnej odnośnie do jego świętości.

Omawiana publikacja ks. prof. H. Misztala jest cenna pozycją w kanonistyce polskiej i ogólnokościelnej. Na szczególne uwypatnienie w niej zasługuje: ukazanie kanonizacji poza Kościołem katolickim (s. 85-93), omówienie okresu – w którym rodziły się pierwsze wypadki i formy kanonizacji (s. 127-143), zwrócenie uwagi na jej walor eklezjalny (s. 269-271) i bardzo dobre udokumentowanie omawianych zagadnień.

Ładna zewnętrzna oprawa wartościowego studium zachęca do lektury. Sięgnąć mogą po nie nie tylko specjaliści. Język, którym zostało napisane, umożliwia ubogacenie także zainteresowanych duchownych i świeckich. Ze strony jednych i drugich należy się jego Autorowi i wydawcy wdzięczność.

ks. Edward Górecki